

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

МЕСЕЧЕН
ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕН
Б Ю Л Е Т И Н

ЯНУАРИ
2016 г.

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набира на националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

- е основно оперативно и научноизследователско звено при БАН в областта на метеорологията агрометеорологията и хидрологията с дейност от национално и международно значение;
- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи, за национални и международни бюлетини и годишници;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, речните и подземни води, динамиката на водните запаси в почвата, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури, предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични явления, оценка на нанесени щети и повреди от метеорологични явления върху селското стопанство;
- изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата, свързаните с това неблагоприятни явления и влиянието им върху различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, мониторинг на радиоактивност на атмосферата и валежите, химизъм на валежите, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- осигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски разработки в областта на природните и инженерните науки;
- обучение на специализанти, дипломанти и докторанти, в сферата на компетентност на НИМХ;
- участие в глобалния и регионалния (VI регион Европа, към СМО) обмен на данни, информации и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), ЮНЕСКО, ЕС и други.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

- I.1. Синоптична обстановка
- I.2. Температура на въздуха
- I.3. Валежи
- I.4. Силен вятър
- I.5. Облачност и слънчево греене
- I.6. Снежна покривка и слана
- I.7. Особени и опасни метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

=

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1-5.I В началото на периода, в тила на висок циклон с център над Украйна и южните райони от Европейска Русия, към Балканите нахлува студен въздух от север. На 1.I при земната повърхност България е в южната периферия на антициклон, чийто център е над северните райони от Европейска Русия. Времето е предимно слънчево и доста студено, минималните температури в по-голямата част от страната са между -10 и -15°C. Впоследствие високият циклон се задълбочава и се премества на север, а по-късно и на северозапад. На 2.I в Генуезкия залив се формира друг циклон, който се развива и се мести на изток, преминава през южните райони на Балканския полуостров, а след това и на североизток през Черно море към Крим и Кавказ. На 3 и 4.I в цялата страна вали сняг и се образува снежна покривка. Студено е, минималните температури са предимно между -8 и -13°C, а дневните почти в цялата страна са отрицателни. На 5.I валежите спират, а облачността се разкъсва и намалява. Дневните температури се повишават с няколко градуса.

6-7.I През страната преминава нов средиземноморски циклон. В цялата страна отново вали, но дъжд. В Северна България се образуват поледици, а в Южна, след спиране на валежите, на много места е мъгливо.

8.I Над Балканите се изгражда гребен от югозапад-юг, облачността се разкъсва и намалява.

9-14.I В югозападната периферията на обширен циклон, чийто център е над Великобритания, към Балканския полуостров се пренася топъл въздух. На 9.I през страната преминава топъл фронт. През следващите дни от северозапад се спуска барична долина. В нея, северно от страната, се затваря и плитък циклонален вихър. Времето остава сравнително топло, предимно облачно, има и слаби валежи. През следващите дни центърът на циклона за кратко се разделя на два и бавно се мести на изток през Полша и Прибалтика към северната част от Европейска Русия. През страната преминават свързани с него студени фронтове. Единият е на 12.I, когато почти навсякъде превалява дъжд, а температурите се понижават, но остават по-високи от обичайните за периода. Другият фронт преминава на 14.I. Валежи има само на отделни места, а понижението на температурите е незначително.

15-18.I На 15.I в Централното Средиземноморие се формира нов циклон, който е в обща система с циклонален център над Централна Европа. През следващите дни циклонът преминава през Балканите. Валежи има в цялата страна. Отначало вали дъжд, който с понижението на температурите почти навсякъде преминава в сняг, най-късно в югоизточните райони. Образува се снежна покривка. Ветровито е, особено в Източна България. На 18.I валежите постепенно спират.

19-25.I След изтеглянето на циклона на североизток, във височина Балканският полуостров остава в тила му и от северозапад нахлува студен въздух. При земята се изгражда антициклон, облачността се разкъсва и намалява. Температурите се понижават значително, минималните в северозападната половина от страната на 20 и 21.I са доста ниски – до -15 – -20°C, а дневните остават отрицателни. На юг от Корсика и Сардиния се заражда плитък циклонален вихър, който преминава южно от Балканите и се запълва. На 21 и 22.I има временни увеличения на облачността, на отделни места превалява слаб сняг. През следващите дни облачността отново намалява. Във високите нива на атмосферата, под комбинираното влияние на барична долина с ос над Черно море и баричен гребен с ос над Западна Европа, от север към страната продължава да нахлува студен въздух. Най-ниски са температурите на 24.I, в София – -20, в Драгоман – -22, в Кнежа – -24°C.

26-28.I Високият гребен от запад постепенно надделява, а долината – отстъпва на изток. Приземното барично поле остава антициклонално. През страната преминават два поредни топли фронта. Температурите се повишават значително. На 26.I е предимно облачно и на места превалява сняг. През следващите дни облачността отново намалява, а в низините и котловините се образува мъгла.

29-31.I Гребенът на 500 hPa отслабва и се разрушава. Облачността се увеличава и на 29-30.I на отделни места в Източна България превалява слаб дъжд, а на 31.I на много места преди обяд е мъгливо. Температурите остават високи за края на януари.

Метеорологична справка за месец януари 2016 г.

Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	T _{ср}	δT	T _{макс}	Дата	T _{мин}	Дата	Су ма	Q/Qn	макси- мален	Дата	валеж (mm)		вятър ≥14 m/s	снежна покрив- ка
											≥1	≥10		
София	-0.6	0.9	16.0	12	-20.0	24	90	320	37	17	9	2	0	22
Видин	-2.2	-0.9	18.2	29	-19.2	24	83	230	18	17	10	3	1	24
Монтана	0.1	1.3	19.5	11	-18.0	21	88	252	31	17	11	3	4	20
Враца	0.7	1.6	19.0	11	-15.6	21	115	255	30	17	11	4	3	19
Плевен	-0.5	0.8	18.5	11	-19.5	21	90	215	36	17	9	3	2	22
В.Търново	-0.2	0.4	19.8	11	-16.8	24	94	178	49	17	11	2	0	22
Русе	-1.6	-0.5	14.7	11	-17.0	21	101	202	46	17	7	3	9	23
Разград	-0.5	0.7	18.5	11	-14.0	24	90	236	21	17	8	4	3	20
Добрич	-1.0	-0.9	18.4	11	-18.5	25	97	324	27	17	9	3	3	19
Варна	2.3	0.6	18.2	11	-10.8	3	95	250	32	17	8	3	5	8
Бургас	2.7	0.6	18.4	12	-9.0	3	134	304	52	17	9	4	5	6
Сливен	1.8	0.5	15.2	30	-8.8	2	96	259	53	17	8	2	6	7
Кърджали	2.2	0.7	18.7	11	-14.8	1	109	194	70	17	8	3	2	14
Пловдив	-0.2	-0.5	15.0	30	-17.5	24	70	174	46	17	8	1	1	19
Благоевград	0.8	0.2	17.6	11	-16.4	24	79	214	35	17	6	3	0	18
Сандански	2.9	0.4	17.0	30	-10.2	1	67	177	26	17	8	2	0	5
Кюстендил	-1.2	-0.5	14.6	11	-19.2	24	74	185	27	7	7	2	0	19

δT - отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn - процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961-1990 г.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

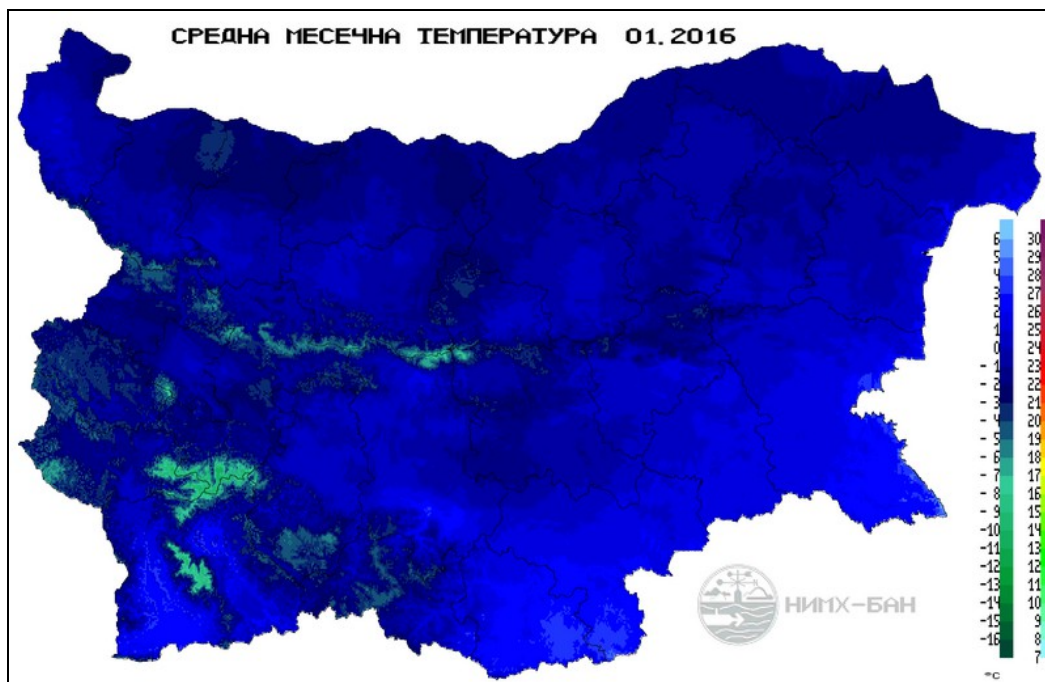
Средните месечни температури са предимно между -3 и 4°C. По планинските върхове средните месечни температури са между -10.6°C (Мусала) и -3.6°C (Рожен).

Месец януари е най-топъл в Резово (средна месечна температура 5.1°C) и най-студен в Севлиево (средна месечна температура -3.3°C). Средните месечни температури имат отклонение от месечната норма предимно между -1.5 и +1.5°C.

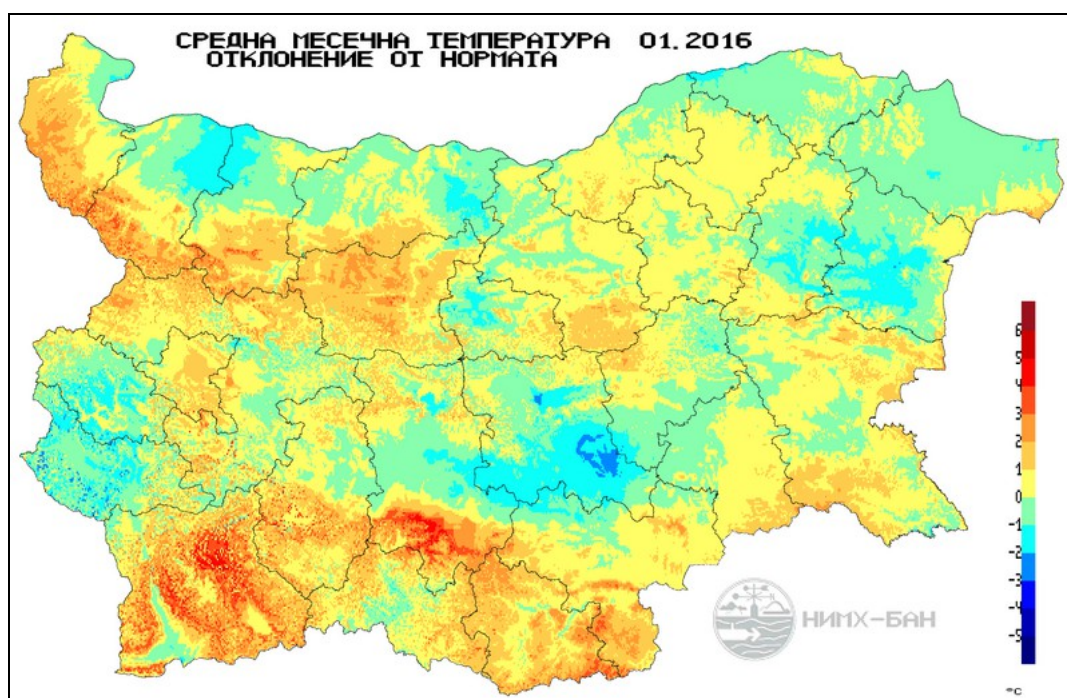
От 1.I до 5.I, и от 17.I до 25.I е относително студено със средни денонощни температури между 1 и 9°C под месечната норма средно за страната. От 6.I до 16.I и от 27.I до 31.I е относително топло със средни денонощни температури между 1 и 9°C над месечната норма средно за страната. На 26.I е с температури близки до нормата. Най-студено е в Кнежа на 20.I (средна денонощна температура -19.1°C). Най-топло е във Враца на 11.I (16.6°C).

Най-високите максимални температури са между 12 и 20°C и са измерени на 11-12.I или 29-30.I (Резово 20.5°C на 12.I).

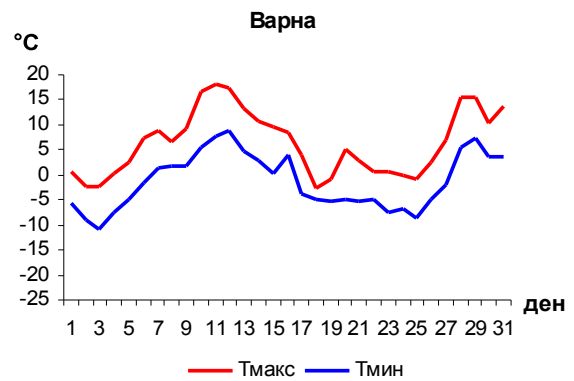
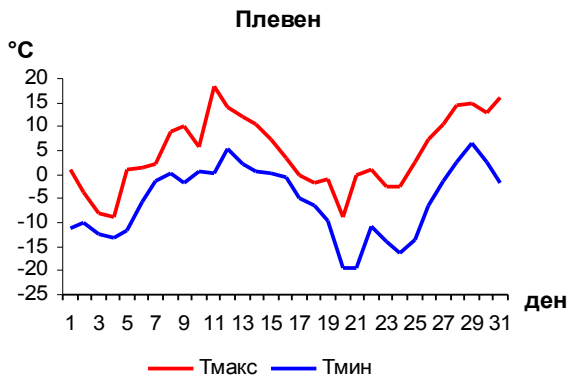
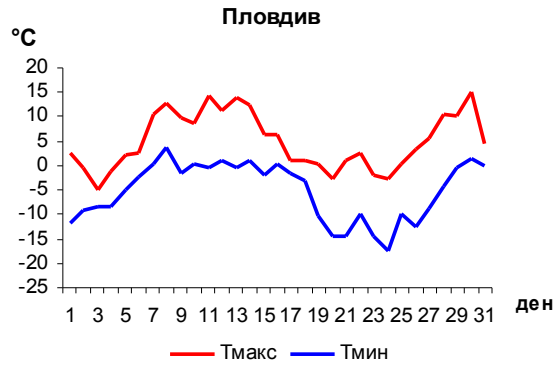
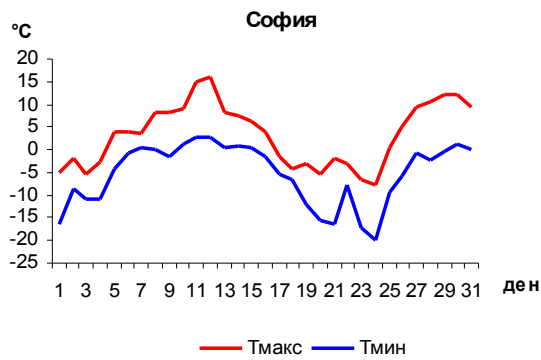
Най-ниските минимални температури са предимно между -23 и -8°C и са измерени през периодите 1-3.I или 21-25.I (Севлиево -27.8°C на 24.I).

Средна месечна температура на въздуха (°C), януари 2016 г.

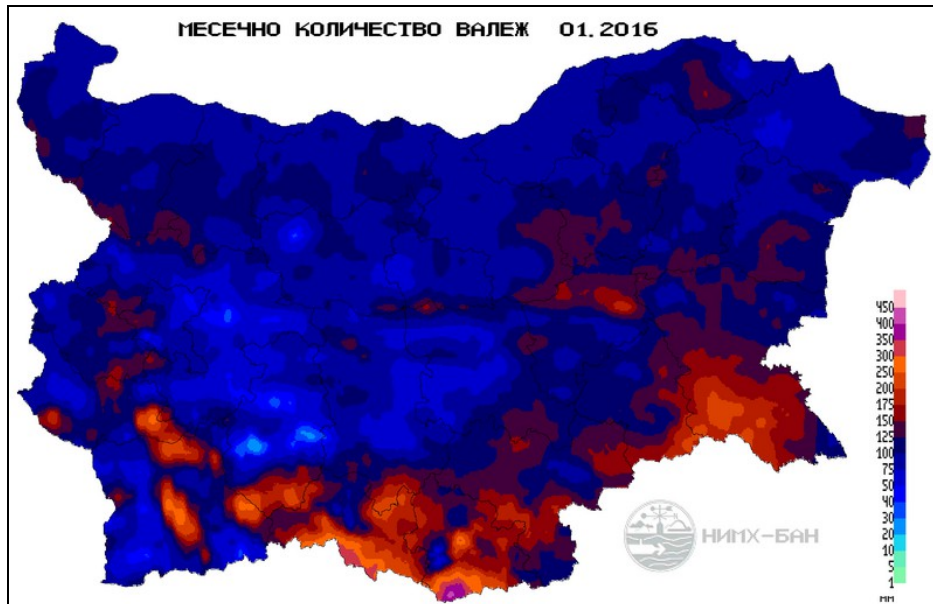
Средна месечна температура - отклонение от нормата (°C), януари 2016 г.

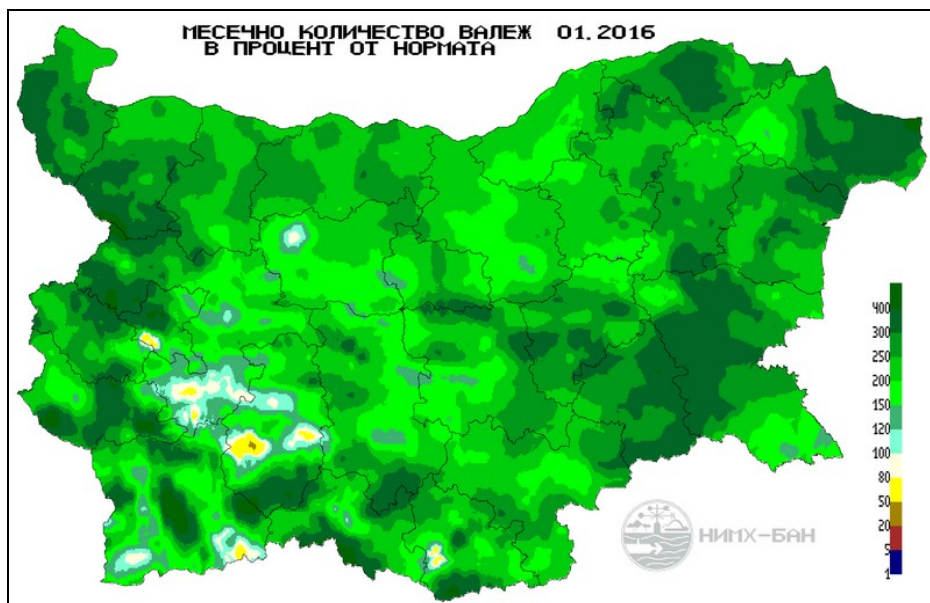
Температура на въздуха (°C) през януари 2016 г. в някои градове

3. ВАЛЕЖИ

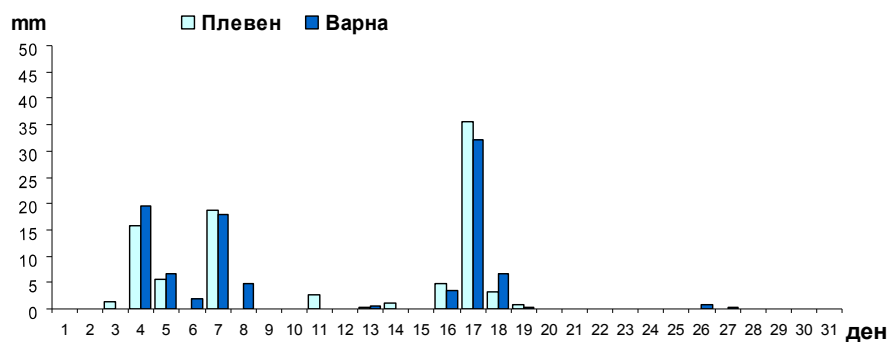
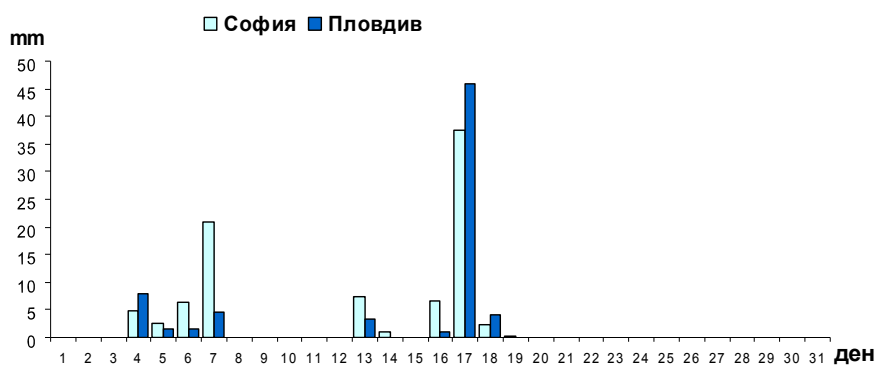
Месечните суми на валежите са предимно между 60 и 350% от месечната норма (Карнобат 351%). Валежи има главно през първото и второто десетдневие. Най-обилни са валежите на 16-17.І, когато в Югоизточна България са измерени 24-часови количества валеж 50-250 mm.

Месечно количество валеж (mm), януари 2016 г.

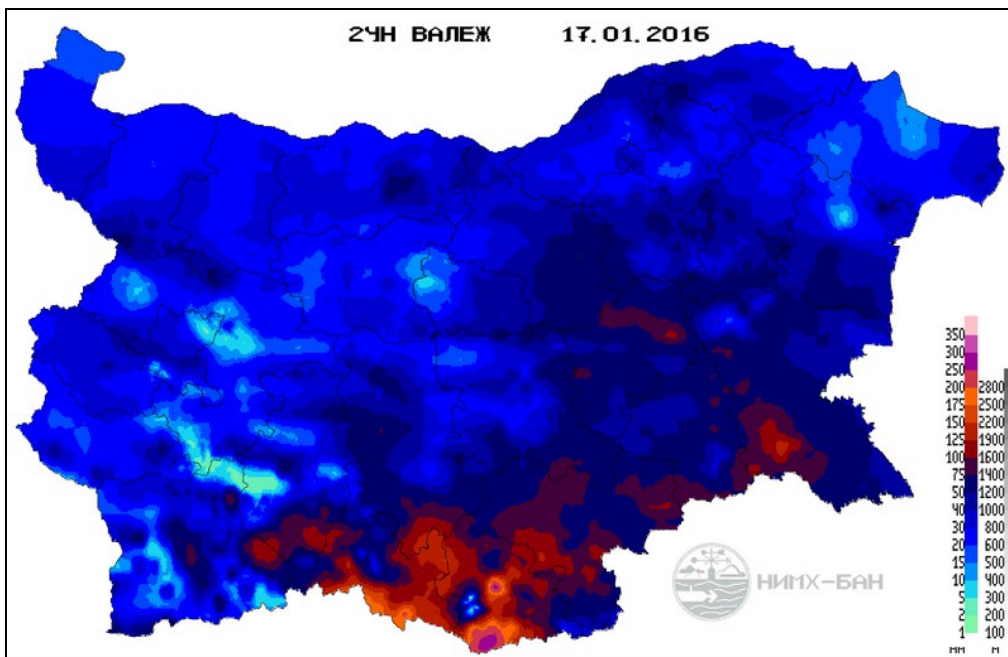

Месечно количество валеж (в % от нормата), януари 2016 г.

Денонощни количества валеж (mm) през януари 2016 г.

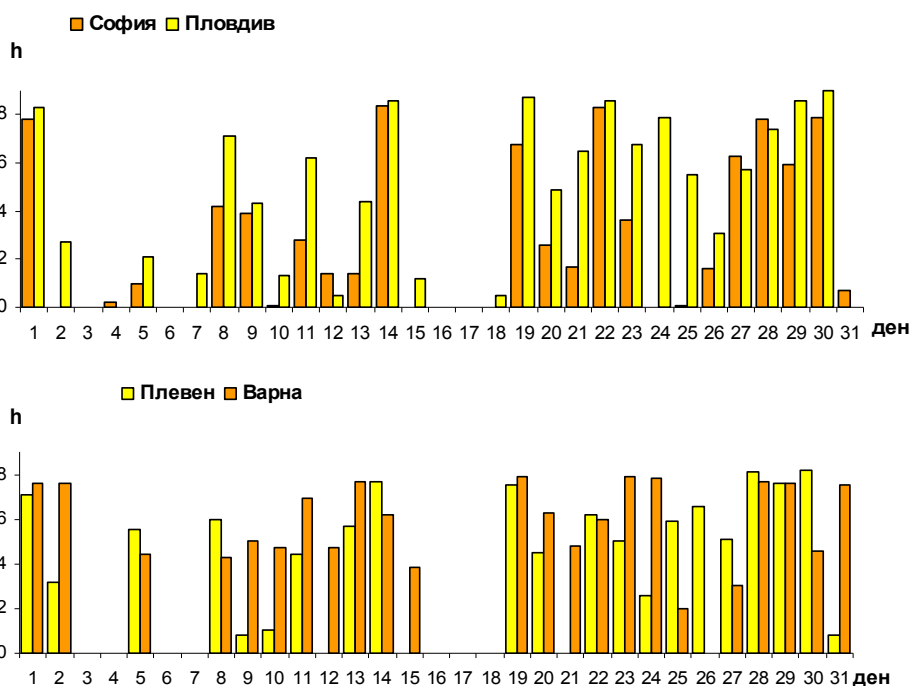
Най-голямото 24-часово количество валеж е измерено в Момчилград на 17.1 (257 mm от дъжд). Броят на дните с валеж над 1 mm е между 6 и 11. Броят на дните с валеж над 10 mm е между 1 и 4.

4. СИЛЕН ВЯТЪР

На 7.I и през периода 11-15.I има условия за силен (14 m/s и повече) вятър от югозапад или юг на места по северните подножия на планините и в Източна България. През периода 16-18.I има условия за силен северен вятър главно в Източна България. По високите планински върхове духа бурен вятър главно през периодите 4-8.I и 26-31.I. В Западна и Централна България броят на дните със силен вятър е между 0 и 4, а в Източна – между 3 и 9.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Слънчево греене (в часове) през януари 2016 г.

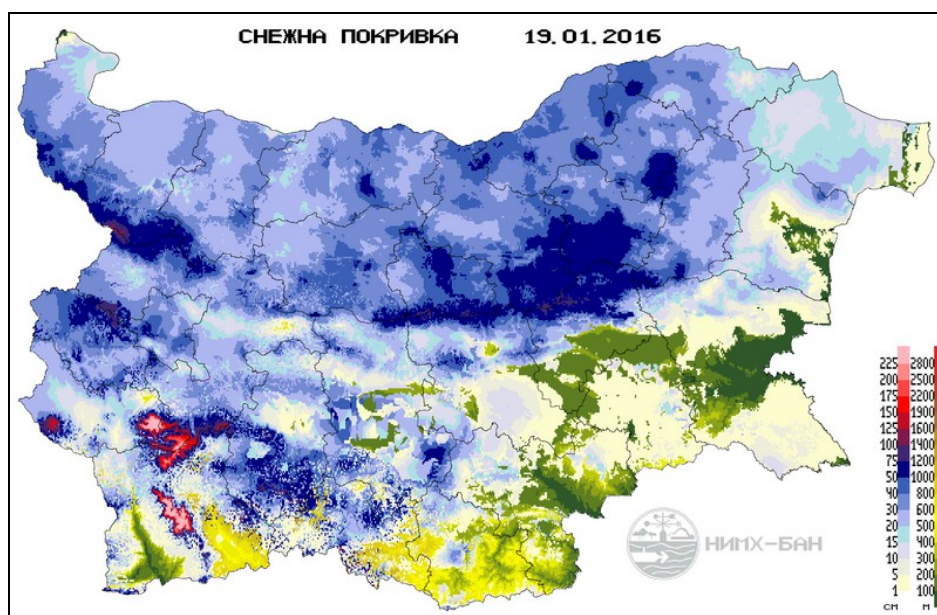
Средната облачност е предимно между 4 и 8 десети, което е около и под месечната норма. Броят на ясните дни е предимно между 0 и 10, което е около и над нормата. Броят на мрачните дни е между 6 и 18, което е около нормата.

6. СНЕЖНА ПОКРИВКА, ПОЛЕДИЦА И СЛАНА

На 3-5.I вали сняг и се образува снежна покривка в голяма част от страната. Тя постепенно изчезва в ниските части на страната до към 13-14.I, най-късно - в Дунавската равнина. На 16-19.I отново вали сняг и се образува снежна покривка в голяма част от страната. При относително топлото време след 26.I тя постепенно изчезва в ниските части. Най-високата снежна покривка е измерена в Самуил на 19.I (70 cm). По планинските върхове месецът започва с височина на снежна покривка между 1 cm (Рожен) и 16 cm (Ботев) и завършва с височина на снежна покривка между 18 cm (Рожен) и 89 cm (Ботев).

През повечето дни бвз валежи има условия за масови слани.

Главно на 6-7.I има условия за масови поледици в Северна България и Горнотракийската низина.

7. ОСОБЕНИ И ОПАСНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Мъгли са се образували в 25 дни през януари (за сравнение през януари 2015 г. те са били 9). В най-много синоптични станции е имало мъгла в периодите 6-7.I, 11-12.I и на 31.I. По данни от медии с най-голяма гъстота и последствия е била мъглата на 6-7.I. (регистрирана в 32 синоптични станции)

Гръмотевична дейност не е наблюдавана през януари в оперативната мрежа от станции, но е вероятно да е имало такава с необичайната за сезона **градушка**, паднала в районите на Благоевград (7-8.I) и Кула (обл. Видин) на 13.I.

Условия за образуване **на скреж** има в Северна България.

Особени и опасни явления.

5-6.I. Подходящи условия за образуване на **скреж** има в Северна България

6-8.I. (В страната се чества Богоявление и се вади кръст от ледено-студени води). По информация от медии: «Гъста мъгла падна над Пловдив....Трафикът в града е изключително затруднен, а ниската видимост прави шофирането още по-трудно». Мъгла затруднява движението и в София. По преминаващия над страната средиземноморски циклон във Варна (центъра на града) вали силен дъжд, придружен с градушка, колкото грахово зърно. Пристанище Варна Запад е затворено поради силен вятър с пориви до 25 m/s. На много места има счупени клонове, изкоренени дървета.

13.I Гръм (вероятно кълбовидна.мълния) е ударил къща около 21:30 часа в монтанското село Горно Белотинци е съобщил кметът Григор Григоров. Част от местните домакинства останали без ток. Няма пострадали хора тъй като имотът е необитаем през зимата. За по-малко от час в областта са паднали между 2 и 6 mm дъжд. Необичайно високите температури са причина за летните бури посред зима в

района. Вчера в Монтана е измерена максимална температура от 12,4°C градуса. Преди три дни тук бе поставен абсолютен януарски рекорд от 19,5 °С. Температурите са нехарактерни за януари, по-скоро пролетни и това поражда тези нетипични климатични явления, смята метеороложката Леночка Ангелова – зав. ХМ обсерватория в Монтана.

5.I. Скреж върху стъкло в Габрово.

6.I. Богоявление в Плевен
(Източник: bTV-„Аз-репортерът”)

8.I. Софийска мъгла

07.I. Мокър сняг в СЗ България.

13.I. Ветрови поражения на сграда
в И-т Н. Пушкиarov
(Източник: bTV-„Аз-репортерът”)

Мълнии през зимата
(Снимка: tns.bg)

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

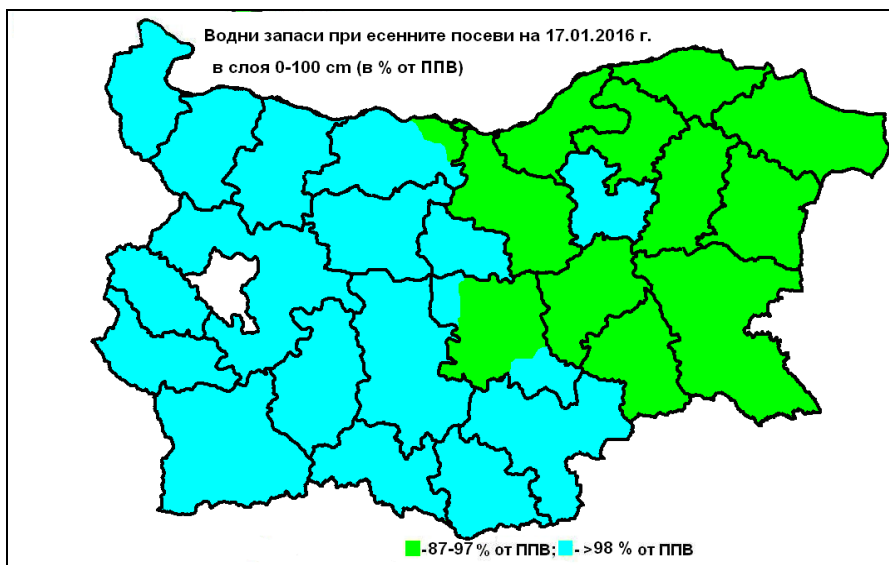
През януари състоянието на почвата и динамиката на почвената влажност се определяха от резките и чести промени на времето и от наднормените валежи от дъжд и сняг, паднали през първите две десетдневия от месеца. **В резултат на снеготопенето и интензивните и обилни валежи, надвишили с 1.5-3.7 пъти климатичните месечни норми, през януари бе регистрирано съществено увеличение на есенно-зимните влагозапаси. В началото на третото десетдневие от месеца, общият воден запас в 0-100cm почвен слой при есенните посеви достигна стойности, близки до ППВ, а в Западна и голяма част от Южна България и пълно насищане до пределната полска влагоемност. В края на януари започна влагонатрупването и в двуметровият хоризонт на почвата.**

До края на първата седмица на януари времето се задържа мразовито, с измерени минимални температури до минус 17-18°C и отсъствие на снежна покривка през първите 3 дни. През периода 3-7 януари, в цялата страна паднаха обилни валежи от дъжд и сняг, надвишили 2 до 5 пъти климатичните норми за десетдневието. Образуващата се снежна покривка в полските райони, бе в граници между 4 и 25 cm и предпази посевите от измръзване. В края на първото и началото на второто десетдневие настъпиха резки и динамични промени на времето, с повишения на температурите и превалявания от дъжд и сняг. На 11-12 януари, в отделни области от Източна България (Карнобат, Варна), бе регистриран силен вятър на пориви, със скорост 17 м/сек., нанесъл механични повреди по част от трайните насаждения. Наднормените топлинни условия предизвикаха стопяване на снежната покривка в кратки срокове и на отделни полета в източните и югоизточните райони бе наблюдавано преовлажнение на горните почвени слоеве и частични поражения по растенията вследствие наводняване и недостиг на кислород.

През периода 16-21 януари настъпи ново значително застудяване, с минимални температури до минус 18-23°C, придружено с обилни валежи от дъжд и сняг. В областите Кърджали и Смолян проливните дъждове заляха и наводниха градини и земеделски участъци. При част от овощните и лозови насаждения в отделни северни и югозападни райони бяха регистрирани щети в различна степен от измръзване, обледяване и тежък, мокър сняг. На много места в страната бяха измерени ниски отрицателни стойности на радиационно-минималните температури, а излишната влага в почвата бе

замръзнала в умерена до силна степен. Наличието на снежна покривка, в повечето полски райони, с дебелина 3 - 44 cm., предпази по-голямата част от зимните житни култури от измръзване.

На 17.1., при единственото за месеца определяне на почвените влагозапаси, бе установено съществено повишение на нивата им. В слоя 0-20 cm, запасите от влага при зимните житни култури в по-голямата част от страната бяха над 97% от ППВ, като по-ниски стойности (87-97% от ППВ), имаше в някои области от Североизточна и Централна Южна България (Русе, Силистра, Исперих, Добрич, Търговище, Пловдив, Чирпан). При пшеницата, в 0-50 cm слой на почвата, общият воден запас навсякъде бе в граници от 89 до 99 % от ППВ.

В еднометровия почвен слой при есенните посеви влагозапасите в Западна и по-голямата част от Южна България бяха над 98 % от ППВ, с изключение на регионите на В. Търново, Русе, Силистра, Разград, Добрич, Варна, Шумен, Бургас, Ямбол и Сливен и отделни населени места от областите Ст. Загора и Плевен, където почвената влажност бе между 87 и 97 % от ППВ (виж прил. карта).

Редуването на значителни валежи от дъжд и сняг създаде условия за образуване на ледена кора върху снежната покривка, а в преовлажнените полета без сняг в южните и източни райони, бе констатирана ледена кора на повърхността на почвата, но периодите на задържането им бяха кратки, поради което те не причиниха съществени повреди и не нарушиха нормалното протичане на физиологичните процеси при зимуващите посеви.

Повишението на температурите през последната януарска седмица, с максимални стойности, достигнали в част от западните и южни райони до 17-18°C, бързо стопи снежната покривка в цялата страна и през последните дни от месеца бе наблюдавано увеличение на запасите от влага главно в двуметровият почвен слой.

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

През януари агрометеорологичните условия бяха с повишена динамика, с редуващи се периоди от топло и мразовито време.

В началото на януари агрометеорологичните условия се определяха от поднормени температури., с минимални стойности на места под минус 15-16°C (Драгоман -18°C, Кюстендил -17°C, София - 16°C, Добрич, Казанлък и Кърджали -15°C). Критично ниските температури имаха краткотрайно въздействие върху земеделските култури и не причиниха повреди от измръзване по есенните посеви. На 3 януари падналите валежи от сняг образуваха на много места в страната снежна покривка, която подобри условията за зимуване на пшеницата, ечемика и зимната рапица. На места в Северна България обилните снеговалежи нанесоха механични повреди по трайните насаждения (счупени клони).

В края на първото и началото на второто десетдневие агрометеорологичните условия претърпяха съществена промяна. Настъпилото рязко повишение на температурите бързо стопи снежната покривка и част от есенните посеви, в полските райони, преминаха от дълбок в относителен покой. Необичайно топлото за сезона време, с максимални температури до 18-20°C (Враца, Монтана, Ловеч, Плевен, В.Търново, Разград, Добрич, Благоевград, Кърджали, Бургас), доведе до възобновяване на вегетационните процеси при зимните житни култури на отделни места в южните райони, провокира

преждевременно набъбване и разпукване на плодните пъпки при някои от раноцъфтящите овощни видове.

След високите температури през втората половина от второто десетдневие настъпи сериозно застудяване, което прекрати преждевременната вегетация на част от зимуващите земеделски култури. В края на второто и през първата половина от третото десетдневие на много места в страната бяха измерени температури под минус 16-20°C, (Кнежа -24°C, Плевен, Кюстендил, Пазарджик, Пловдив и Добрич -20°C, Видин и Монтана -19°C и в Казанлък -17°C). В районите с регистрирани критично ниски отрицателни температури есенните посеви бяха защитени от образувалата се трайна снежната покривка. Поднормените температурни условия поставиха на изпитание студоустойчивостта на преждевременно развитите се овощни култури. Частични повреди от измръзване бяха констатирани по плодните пъпки на овощките в агростанция Кнежа - дюля до 80%, слива до 50%, круша до 20%, агростанция Новачене - праскова до 10%. В североизточните райони (агростанциите Силистра, Главиница) повредите при кайсията са до 20%. В агростанция Пловдив повреди от измръзване са установени при десертните сортове лози до 20%, при кайсията до 30%. Повреди от измръзване са наблюдавани при прасковата до 30% в района на Ямбол. В агростанция Чирпан повредите по плодните пъпки на овощките са под 10%.

През втората половина от третото десетдневие настъпи рязко повишение на температурите. През последните дни на януари максималните температури достигнаха на много места до 15-16°C, а средноденоношните - в полските райони надвишаваха биологичния минимум, необходим за възобновяване на вегетационните процеси при зимните житни култури. В края на януари при част от раноцъфтящите дървесни видове в Горнотракийската низина (района на Пловдив) - ляска, люляк, череша, бадем, кайсия и др., незасегнати от януарските студове, бе наблюдавано разпукване на пъпките, а на места – и начало на фаза цъфтеж. При ляската в североизточните райони (района на Търговище) в края на януари е констатиран цъфтеж на женските цветове. Цъфтеж бе наблюдаван и при някои от студоустойчивите диворастящи тревисти растения.

В края на януари при проведения зимен преглед при есенните посеви, съществени повреди от измръзване не са констатирани. При част от зимните житни култури е установено пожълтяване по върховете на листата. В Североизточна България (агростанция Г. Тошево) са наблюдавани повреди главно при късно засетите и недобре закалени, посеви с пшеница (7-8%). В източните райони при ечемика в агростанция Карнобат са констатирани повреди от преовлажнение - пожълтели листа от долните етажи на растенията и недостиг на кислород - удавени растения.

В края на януари общата оценка за състоянието на есенните посеви, в по-голямата част от полските райони е добра. Преобладават зимните житни култури във фаза братене.

3.ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

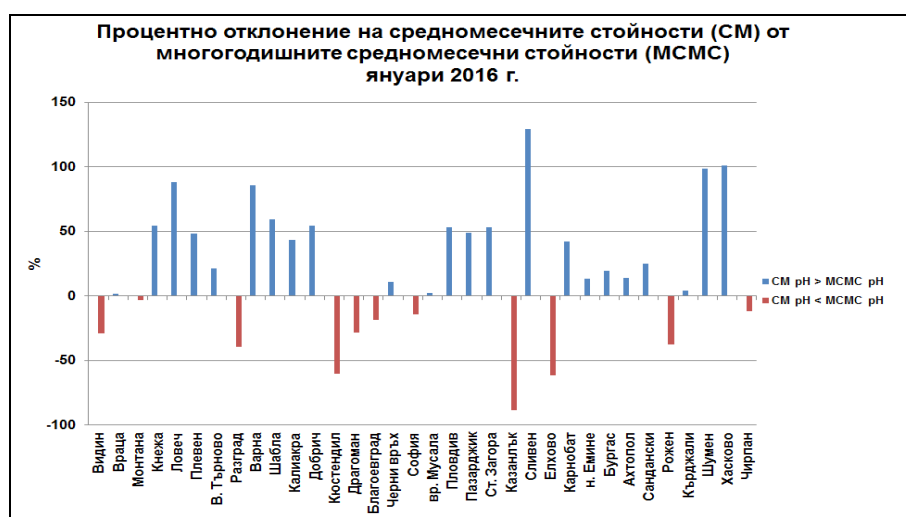
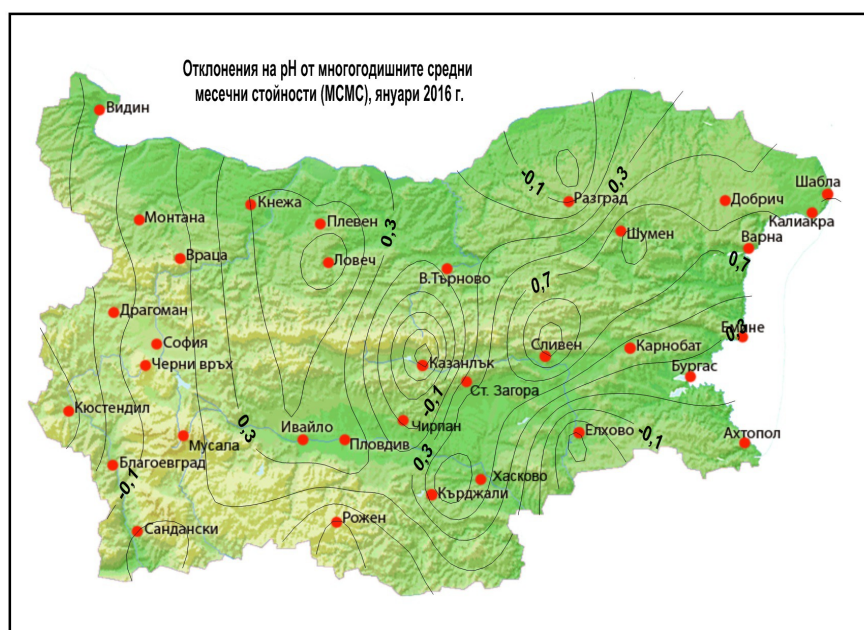
През по-голямата част от януари високото съдържание на влага в горните почвени слоеве ограничаваше възможностите за провеждане на почвообработки. Ниските отрицателни температури през месеца отложиха резитбите при студоустойчивите овощни видове (ябълка, круша).

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

I. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

Мрежата на НИМХ за мониторинг на химическия състав на валежите се състои от 34 станции на територията на цялата страна. Проби се събират 4 пъти в денонощието в основните синоптични срокове (0, 6, 12, 18 GMT). В момента на пробонабирането се измерва рН на валежа и стойностите се предоставят в реално време.

Стойностите, спрямо които се оценява киселинно-алкалния състав на валежите, са: $pH < 5$ – киселинни, $pH > 6$ – алкални, $5 \leq pH \leq 6$ – неутрални. Друг показател за оценка са многогодишните средни месечни стойности на рН за всяка станция. Те съдържат в себе си влиянието на подоблачния слой и характеристиките на водата в облака, която се извалява, т.е. тези стойности отразяват най-вероятните локални и адвективни фактори, които влияят на състава на валежа за дадения месец от годината. От статистическа гледна точка може да се очаква, че средните стойности за конкретния месец, който разглеждаме, ще се доближават до многогодишните средни месечни стойности.

През месец януари е имало валежи във всички станции от мрежата на НИМХ. Измерена е киселинността на 95.8% от количеството на всички паднали валежи. Неизследвани са малките валежи и случаите на валеж при силен вятър по високите върхове на планините, когато събраните количества са недостатъчни за анализ.

В 67.65% от станциите измерените стойности са по-високи от съответните многогодишни средни месечни стойности (МСМС) на рН за януари, изчислени за периода 2002 – 2010 г. В 32.35 % от станциите те са по-ниски. По-ниски от типичните са стойностите в станциите Видин, Монтана, Разград, Драгоман, Благоевград, София, Казанлък, Елхово, Рожен и Чирпан, а в останалите са по-високи.

През януари 20.6% от средните месечни стойности на рН са в киселинната област на скалата, 20.6% са алкални и 58.8% от тях са неутрални. Слабо киселинни са валежите в областите Видин, Разград, Драгоман, Благоевград, Мусала и Казанлък. Слабо алкални са дъждовете, измерени в станциите Кнежа, Велико Търново, Варна, Калиакра, Стара Загора и Шумен. Най-киселинни са средномесечните стойности за станция Кюстендил, а най-алкални – в гр. Сливен.

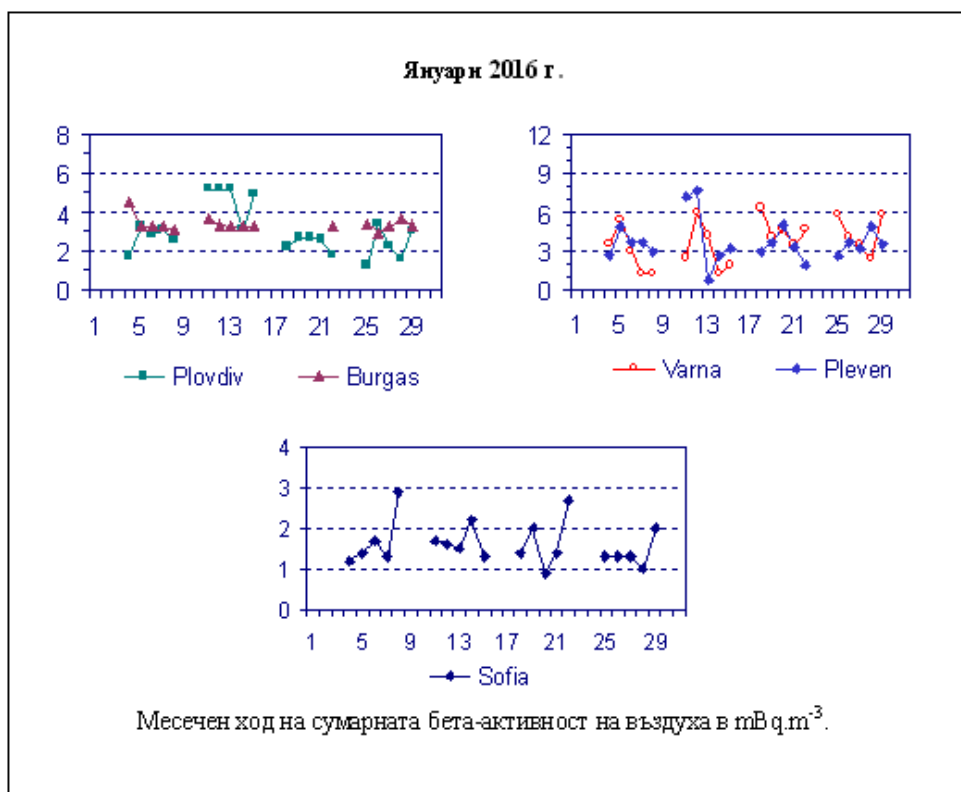
2. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Мрежата за мониторинг на радиоактивността на атмосферата на НИМХ- БАН, се състои от станции за пробовземане по цялата територия на страната и 5 лаборатории в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен. Бета радиометрията на аерозолни филтри, атмосферни отлагания и валежи е основен, ежедневен метод за контрол на радиоактивността на атмосферата, тъй като преобладаващата част от техногенните биологично.

Средните месечни стойности на общата бета активност на атмосферния аерозол в приземния въздух, измерени 120 часа след пробовземането на филтъра, в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен през януари 2016 г. варират от 1.6 до 3.7 mBq/m³. Средните стойности са близки и малко по-ниски от тези през предходния месец. Максимална стойност на дневните концентрации е измерена на 12 януари в Плевен.

При интерпретацията на данните трябва да се има предвид, че набирането и измерването на аерозолни проби през почивните и празнични дни е преустановено от 2009 г.

Стойностите на дългоживущата обща бета активност на атмосферните отлагания и валежите в станциите от мрежата на НИМХ са в границите на фоновете вариации за месец януари.

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

Общият обем на речния отток в страната за месец януари е 2746 млн. m³ и е два пъти повече от месец декември и със 17% по-малък спрямо месец януари 2015 г.

През месец януари в по – голямата част от наблюдаваните реки бяха регистрирани значителни повишения на водните нива. Средномесечните водни количества на наблюдаваните реки бяха около и над месечната норма.

В Дунавския водосбор обемът на речния отток е 1041 млн. m³, което е с два пъти повече спрямо предходния месец и е около стойността за месец януари миналата година. Колебанията на водните нива в

по-голямата част от реките бяха значителни. В резултат на значителни валежи в периода 7 – 12, 29 – 31 януари бяха регистрирани повишения на водните нива в целия водосбор. По-значителни повишения бяха отчетени: р. Искър при Нови Искър с +132cm, р. Искър при с. Ореховица с +159cm, р. Осъм при с. Изгрев с +220cm, р. Голяма Река при Стражица с +130cm, р. Янтра при Каранци с +154cm, р. Русенски Лом при с. Божичен с +88cm.

В Черноморския водосборен басейн обемът на речния отток за месец януари е 194 млн. m³ и е 3 пъти по-голям спрямо месец декември и 2 пъти по-малък в сравнение с месец януари 2015 г. Средномесечните водни количества в по-голяма част от реките в басейна бяха около и над месечната норма и само в горното и средно течение на р. Камчия бяха под нея. В резултат на значителни валежи в

периода 16 – 17 и 29 – 31 януари бяха регистрирани повишения на водните нива в целия водосбор. По-значителни повишения бяха отчетени: р. Луда Камчия при с. Берово с +120cm, р. Провадийска при Провадия с + 100cm, р. Айтоска при Камене с + 82cm, р. Факийска при Зидарово с + 304cm.

Общият обем на оттока на реките в Източнороморския водосборен басейн за месец януари е 1149 млн.m³ и е 2 пъти повече спрямо декември и с 20% по-малко спрямо месец януари миналата година. В резултат на обилни валежи в периода 16 – 17 януари бяха регистрирани значителни повишения: с +86cm на р. Тунджа при Елхово, с +200cm на р. Сазлийка при Гълъбово с + 200cm, с + 387cm на р. Харманлийска при Харманли, с + 161cm на р. Марица при Харманли, с + 125cm на р. Марица при Свиленград. Най-големи повишения в този период бяха отчетени във водосбора на р. Арда: с + 768cm на р. Върбица при Джебел, с + 280cm на р. Арда при Рудозем, с + 545cm на р. Арда при Вехтино. Вследствие на интензивните валежи на 16.01 срещу 17.01 и внезапното покачване на речните нива, р. Харманлийска и р. Черна излизат от коритата си и заливат урбанизирана територия и пътна инфраструктура. Река Харманлийска излиза от коритото си и залива с. Динево, а р. Черна излиза от коритото си при квартал Устово на гр. Смолян, заливайки индустриалната зона на квартала и разрушава пътна инфраструктура. Водните количества в поречия Тунджа, Марица и Арда бяха над месечната норма.

В Западнороморския водосборен басейн обемът на речния отток за месец януари е 362 млн. m³ и е 2 пъти повече спрямо декември миналата година и е около стойността за месец януари миналата година. Средномесечните водни количества бяха около и над месечната норма. В резултат на значителни валежи в периода 06 – 07 януари бяха регистрирани значителни повишения с + 92cm на р. Места при Момина Кула, с + 162cm на р. Места при Хаджидимово, с + 112cm на р. Струма при Бобошево, с + 118cm на р. Струма при Кресненско ханче.

През месец януари средномесечните водни стоежи на р. Дунав в българския участък при всички измервателни пунктове бяха под месечните норми.

Забележка: Данните са за водни стоежи измерени в 08:00 ч. местно време, оперативна информация от автоматични станции и водни количества определени по временни ключови криви.

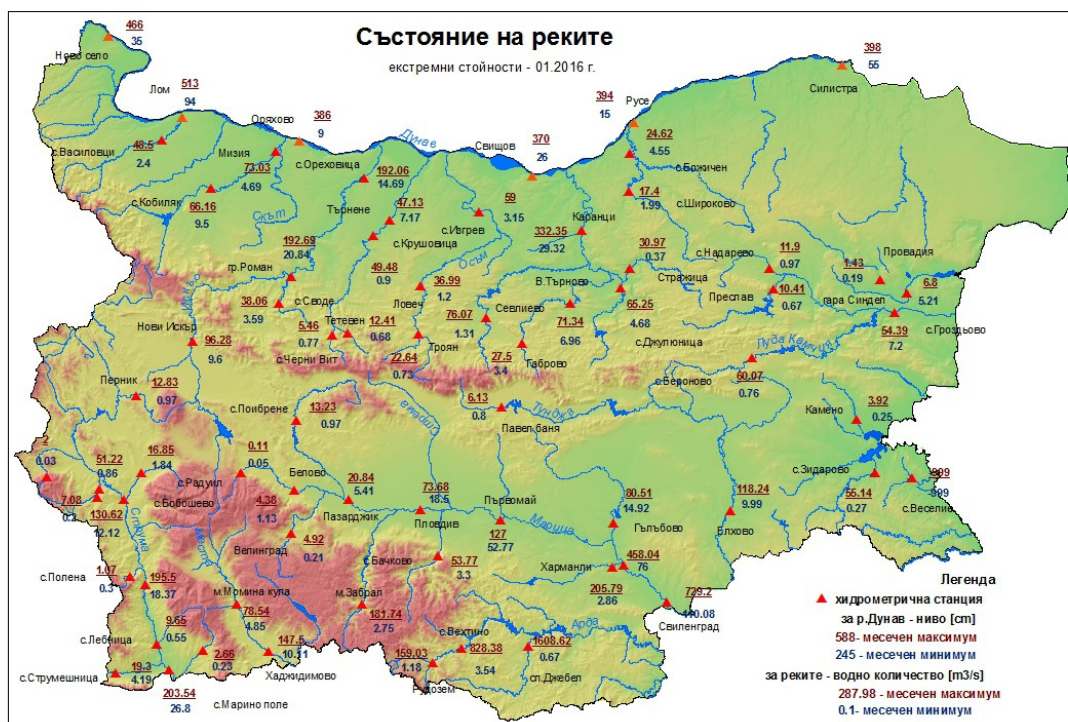

Залети къщи в с. Динево

Разрушена пътна инфраструктура в Смолян

(Снимки от БГНЕС и NOVA)

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През януари изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и много слабо изразена тенденция на спадане. Понижение на дебита беше установено при 19 наблюдателни пункта или около 51% от наблюдаваните случаи. Най-съществено беше понижението на дебита в Етрополски, Котленски и Разложки карстови басейни, както и в басейна на студени пукнатинни води в Източнородопски район. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са под 60% (от 46 до 59%) от същите стойности, регистрирани през декември. Повишение на дебита беше установено при 18 наблюдателни пункта. Най-съществено беше повишението на дебита в част от Бистрец-Мътнишки, Нишавски и Настан-Триградски карстови басейни, както и в басейна на Стойловска синклинала (Странджански район). В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са от 144 до 687% от същите стойности, регистрирани през декември.

През януари за нивата на подземните води от плиткозалягащите водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) пространствените вариации бяха със слабо изразена тенденция на покачване. Повишение на водните нива с 1 до 116 cm, спрямо декември, бе установено при 39 наблюдателни пункта или около 56% от случаите, като най-съществено беше то за подземните води на места в терасите на реките Дунав (Козлодуйска и на места в Карабоазка низини), Огоста, Скът и Русокастренска, както и в Дупнишка и Сливенска котловини. През периода понижение на водните нива с 2 до 99 cm бе установено при 31 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то за подземните води на места в терасите на Дунав, Искър и Тунджа, в Карловска котловина и на места в Горнотракийска низина.

През януари нивата на подземните води в Хасковски басейн се понижиха до - 14 cm.

Нивата на подземните води в сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на измененията с отклонения от средните стойности за декември от -12 до 15 cm, и слабо изразена тенденция на спадане.

През януари нивата и дебитите на подземните води в дълбокозалягащите водоносни комплекси и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите със слабо изразена тенденция на спадане. Разнообразни вариации (от -40 до 49 cm) с по-добре изразена тенденция на спадане имаха нивата на подземните води в барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България. Разнообразни вариации (от -29 до 111 cm) с по-добре изразена тенденция на покачване имаха нивата на подземните води в малм-валанжски водоносен комплекс на същия район на страната. Повишиха се нивата на подземните води в подложката на Софийски грабен и в обсега на Ихтиманска водонапорна система съответно с 8 и 19 cm. Понижиха се нивата на подземните води в Средногорска водонапорна система и в приабонска система в обсега на Пловдивски грабен с по 6 cm.

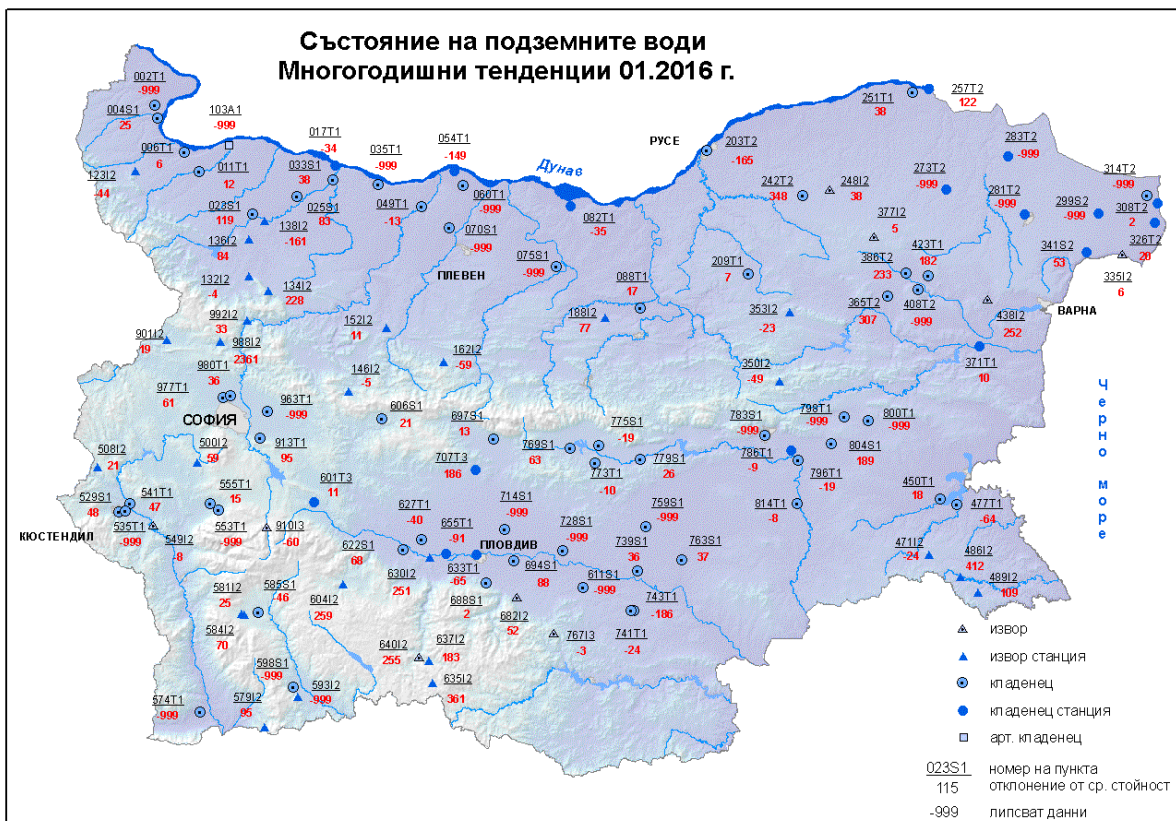
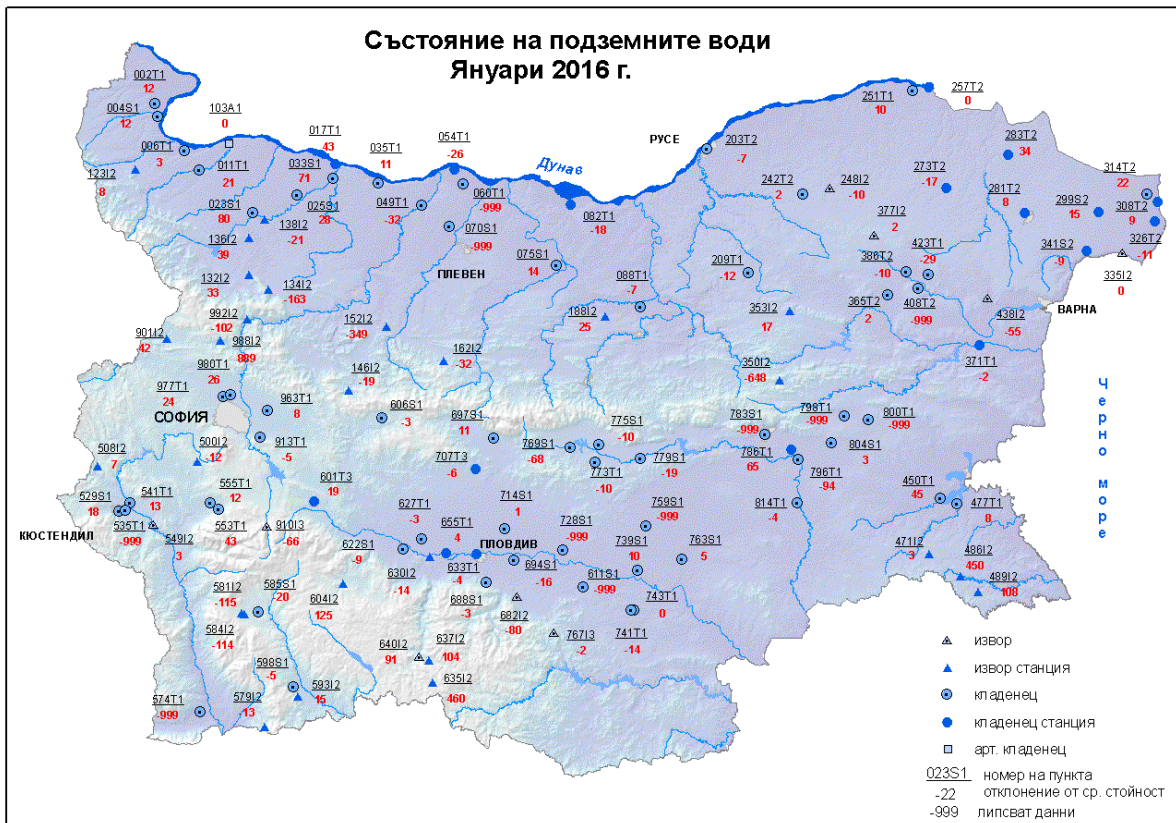
През януари се повиши дебитът на подземните води в обсега на Ломско-Плевенска депресия и в Джермански грабен съответно с 0.40 и 0.010 l/s, а се понижи във Варненски артезиански басейн с 0.16 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през януари беше установена по-добре изразена тенденция на покачване при 69 наблюдателни пункта или около 66% от случаите. Повишението на водните нива (с 2 до 348 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за януари е най-съществено за подземните води на места в терасите на реките Огоста, Марица и Тунджа, в Софийска и в част от Сливенска котловина, в Горнотракийска низина, в сарматски водоносен хоризонт, малм-валанжски и в по-голямата част от барем-аптски водоносни комплекси на Североизточна България, а също в Средногорска водонапорна система и приабонска система в Пловдивски грабен.

Покачване на дебита с отклонения от месечните норми за януари от 4.53 до 2361 l/s беше установено в 24 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то в част от Бистрец-Мътнишки, Искреци, Разложки, Чепински и Настан-Триградски карстови басейни, в басейните на барем-аптски карстово пукнатинни води и на сарматски водоносен хоризонт на Североизточна България, на масива Голо бърдо и Стойловска синклинала. В тези случаи повишението на дебита на изворите е от 161 до 316% от нормите за месец януари.

Понижението на водните нива с 3 до 186 cm, спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за януари, беше най-голямо за подземните води на места в терасите на реките Дунав (Карабоазка низина), Марица и Факийска, в Карловска котловина, в Хасковски басейн, както и на ограничени места в барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България.

Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 2.58 до 161 l/s, беше най-голямо в Градешнишко-Владимировски карстов басейн, както и в басейните на северното бедро на Белоградчишка антиклинала, Башдерменска синклинала (Странджански район), на студени пукнатинни води в Рило-Пирински и Източнородопски райони. В тези случаи дебитът на изворите е от 39 до 68% от нормите за януари.

Директор на НИМХ проф. д-р Христомир Брънзов
Телефон: 02 975 39 96
Факс: 02 988 03 80, 02 988 44 94
Телефонна централа: 02 462 45 00
1784 София, бул. "Цариградско шосе" 66
e-mail: office@meteo.bg
<http://www.meteo.bg>

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор доц. д-р Петьо Симеонов
Редактор д-р Милена Аврамова
проф. д-р Валентин Казанджиев
доц. д-р Илиан Господинов
доц. д-р Мария Коларова
доц. д-р Марта Мачкова
доц. д-р Снежана Балабанова

Част I. А. Кирилова, доц. д-р И. Господинов, доц. д-р П. Симеонов
Част II. Д. Жолева, Я. Маринова, проф. д-р В. Казанджиев
Част III. гл.ас. д-р Е. Христова, доц. д-р Б. Велева,
Част IV. доц. д-р С. Балабанова, инж. А. Гърдева, ас. д-р Г. Кошинчанов
Част V. доц. д-р М. Мачкова,
Уеб страница на Бюлетина. инж. Ц. Младенова

© Национален институт по метеорология и хидрология. Б А Н, 2015 г.

ISSN 1314-894X